

ALKOL MADDE KULLANIM BOZUKLUKLARI VE **DAVRANIŞSAL BAĞIMLILIKLAR**

Edit6rler

Barış YILBAŞ
Halil İbrahim 6ZT6RK

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-8259-35-3	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Alkol Madde Kullanım Bozuklukları ve Davranışsal Bağımlılıklar	47518
Editörler	Baskı ve Cilt
Bariş YILBAŞ	Vadi Matbaacılık
ORCID iD: 0000-0001-8987-5396	Bisac Code
Halil İbrahim ÖZTÜRK	SEL008000
ORCID iD: 0000-0002-2802-1343	DOI
Yayın Koordinatörü	10.37609/akya.2194
Mehmet Aykut ERK	

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tam amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Acıdan kaçma ve hazzı yönelme eğilimimiz göz önünde bulundurulduğunda bağımlılığın, insanlık tarihi derinliklerine kadar uzanması şaşırtıcı değildir. Değişen yaşam biçimlerine paralel alkol madde kullanım bozuklukları ve davranışsal bağımlılıklar, hızlı değişimler göstermekte, yalnız bireyi ve yakın çevresini değil tüm toplumu etkileyen, çok boyutlu bir sorun olarak artarak devam etmektedir.

Bağımlılığın gelişiminde ve devam etmesinde diğer psikiyatrik bozukluklara benzer şekilde biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel etmenler yer alsın da halk arasında halen irade eksikliği ya da ahlaki bir sorun olarak görülme eğilimi süregelmektedir. Buna ek olarak bağımlılığın hukuki ve ekonomik yönleri, kişilerin gizli kalma istekleri, farklı nedenlerle hekimlerin ve sağlık çalışanlarının zaman zaman tedavi konusunda gönülsüz davranışları gibi sebepler hastaların büyük bir bölümünün tedavi dışında kalmasına yol açmaktadır.

Güncel gelişmeler doğrultusunda alkol madde kullanım bozuklukları ve davranışsal bağımlılıkları konu alan bu kitabın, ruh sağlığı alanında çalışanlara faydalı olması umuduyla tüm bölüm yazarları adına; Akademisyen Yayınevine ve bizleri yetiştiren hocalarımıza teşekkürlerimizi sunarız.

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Barış YILBAŞ

Dr. Öğr. Üyesi H. İbrahim ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Alkol ve Madde Kullanım Bozukluğunun Nörobiyolojisi 1 <i>Mustafa Çağrı YILDIZ</i>
Bölüm 2	Alkol Madde Kullanım Bozukluklarında Tanı Ölçütleri ve Tanısal Sınıflamalar.....11 <i>Mehmet ARSLAN</i>
Bölüm 3	Alkol ve Madde Kullanım Bozukluklarında Kullanılan Ölçekler..... 17 <i>Zehra GÜNAY YAĞCI</i>
Bölüm 4	Alkol Madde Kullanım Bozukluklarında Laboratuvar ve Nörogörüntüleme Yöntemleri 23 <i>Mahmut SELÇUK</i> <i>Eda SELÇUK</i>
Bölüm 5	Alkol Madde Kullanım Bozukluğu Olan Hastaya Yaklaşım ve Motivasyonel Görüşme37 <i>Mahmut SELÇUK</i>
Bölüm 6	Alkol Madde Kullanım Bozukluklarında Ek Psikiyatrik Tanılar 45 <i>Özgecan TUNA</i>
Bölüm 7	Alkol ve Madde Kullanım Bozukluklarının Hukuki Yönleri 55 <i>Ferhat SARI</i> <i>Mehmet Aykut BAŞDERİCİ</i>
Bölüm 8	Alkol Madde Kullanım Bozuklukları ve Fiziksel Hastalık Birlikteliği67 <i>Nazan DOLAPOĞLU</i>
Bölüm 9	Çocuk ve Ergenlerde Alkol Madde Kullanım Bozuklukları77 <i>Abdülbaki AKYILDIZ</i> <i>Osman BERTİZLİOĞLU</i>
Bölüm 10	Gebelikte ve Emzirme Döneminde Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları87 <i>Sehure Azra YILMAZ</i> <i>Mustafa Yasin YILMAZ</i>
Bölüm 11	Yaşlılarda Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları 99 <i>Sehure Azra YILMAZ</i> <i>Mustafa Yasin YILMAZ</i>

Bölüm 12	Alkol Madde Kullanım Bozukluklarında Farmakolojik Tedaviler.....	107
	<i>Gamze ZENGİN İSPİR</i>	
Bölüm 13	Alkol Madde Kullanım Bozukluklarında Nöromodülasyon Tedavileri	117
	<i>İsmail KOÇ</i>	
Bölüm 14	Alkol ve Madde Kullanım Bozukluklarında Grup ve Bireysel Psikoterapiler	123
	<i>Mustafa DANIŞMAN</i>	
Bölüm 15	Alkol Madde Kullanım Bozukluklarında Kendine Yardım Grupları ve 12 Basamak Uygulamaları	131
	<i>Ferhat SARI</i> <i>Mehmet Gürkan BERKCAN</i>	
Bölüm 16	Alkol ve Madde Kullanım Bozukluklarında Acil Durumlara Yaklaşım	137
	<i>Mehmet ARSLAN</i>	
Bölüm 17	Alkol ile İlişkili Bozukluklar	145
	<i>Veysel DOĞAN</i>	
Bölüm 18	Tütün ile İlişkili Bozukluklar	155
	<i>Pınar KIZILAY ÇANKAYA</i>	
Bölüm 19	Kafein ile İlişkili Bozukluklar	167
	<i>Ebru ÇİFTÇİ</i>	
Bölüm 20	Kannabis ile İlişkili Bozukluklar	175
	<i>Kadir KARAKUŞ</i>	
Bölüm 21	Halüsinojen ile İlişkili Bozukluklar	189
	<i>Kübra SEZER KATAR</i>	
Bölüm 22	Uçucu Madde Kullanımıyla İlişkili Bozukluklar	201
	<i>Hüseyin KARA</i> <i>Ali ERDOĞAN</i>	
Bölüm 23	Opioid ile İlişkili Bozukluklar	207
	<i>Halil İbrahim ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 24	Sedatif, Hipnotik ve Anksiyolitik Kullanımıyla İlişkili Bozukluklar	219
	<i>Hatice KAYA</i>	
Bölüm 25	Stimülanlar ile İlişkili Bozukluklar	225
	<i>Ali Baran TANRIKULU</i>	

Bölüm 26	Anabolik Androjenik Steroid Kötüye Kullanımı	239
	<i>Cengiz CENGİSİZ</i>	
Bölüm 27	Diğer Bir Madde ile İlişkili Bozukluklar	245
	<i>Halil İbrahim ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 28	Davranışsal Bağımlılıklara Giriş ve Genel Bakış	251
	<i>Gonca DOKUZ</i>	
Bölüm 29	Davranışsal Bağımlılıkların Nörobiyolojisi	261
	<i>Tarık SAĞLAM</i>	
Bölüm 30	Davranışsal Bağımlılıklarda Ek Tanı	269
	<i>Başak TÜZÜN MUTLUER</i>	
Bölüm 31	Davranışsal Bağımlılıklarda Kullanılan Klinik Ölçekler	281
	<i>Mehmet ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 32	Çocuk ve Ergenlerde Davranışsal Bağımlılıklar	295
	<i>Osman BERTİZLİOĞLU</i> <i>Abdülbaki AKYILDIZ</i>	
Bölüm 33	Dijital Oyun Bağımlılığı	305
	<i>Kübra DURAN</i>	
Bölüm 34	İnternet Bağımlılığı	315
	<i>Ömer Faruk UYGUR</i>	
Bölüm 35	Seks Bağımlılığı	327
	<i>Sercan KARABULUT</i>	
Bölüm 36	Alışveriş Bağımlılığı	331
	<i>Hasan BALABAN</i>	
Bölüm 37	Kumar Oynama Bozukluğu	341
	<i>Esengül EKİCİ</i>	
Bölüm 38	Egzersiz Bağımlılığı	353
	<i>Emrah YILDIZ</i>	
Bölüm 39	Yeme Bağımlılığı	357
	<i>Orçun ORTAKÖYLÜ</i>	

Bölüm 40	Kişiler Arası İlişki Bağımlılığı.....	365
	<i>Betül GÜRSOY ÇİÇEK</i>	
Bölüm 41	Akıllı Telefon Bağımlılığı	377
	<i>Burcu BAKAR KAHRAMAN</i>	
Bölüm 42	Sosyal Medya Bağımlılığı	383
	<i>Neslihan ALTUNSOY</i>	
Bölüm 43	İş Bağımlılığı	393
	<i>Nafiye Selcan YILDIRIM</i>	

YAZARLAR

Uzm. Dr. Abdulbaki AKYILDIZ

Konya Şehir Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh
Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği
ORCID ID: 0000-0003-2582-3890

Uzm. Dr. Neslihan ALTUNSOY

Serbest Hekim
ORCID ID: 0000-0002-9235-1654

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ARSLAN

Kırklareli Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı
ve Hastalıkları AD.
ORCID ID: 0000-0002-4187-253X

Uzm. Dr. Hasan BALABAN

Yalvaç Devlet Hastanesi, Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları Kliniği
ORCID ID: 0000-0001-9456-8913

Avukat Mehmet Aykut BAŞDERİCİ

Gaziantep Barosu Başkanlığı
ORCID ID: 0000-0002-4161-3757

Sosyolog Mehmet Gürkan BERKCAN

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Hastanesi,
Oya Bahadır Yüksel Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-7890-9295

Uzm. Dr. Osman BERTİZLİOĞLU

Necip Fazıl Şehir Hastanesi, Çocuk ve Ergen
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-9289-3621

Başasistan Cengiz CENGİSİZ

Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi,
ORCID ID: 0000-0001-5552-8767

Uzm. Dr. Pınar KIZILAY ÇANKAYA

Koru Ankara Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0001-9663-6000

Uzm. Dr. Ebru ÇİFTÇİ

Hitit Üniversitesi Çorum Erol Olçok Eğitim ve
Araştırma Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Kliniği
ORCID ID: 0000-0003-3980-5300

Uzm. Dr. Betül GÜRSOY ÇİÇEK

Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri
Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-2638-6533

Uzm. Dr. Mustafa DANIŞMAN

Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
AMATEM Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-7403-8840

Uzm. Dr. Gonca DOKUZ

Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0001-8515-0507

Dr. Öğr. Üyesi Nazan DOLAPOĞLU

Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı
ve Hastalıkları AD.
ORCID ID: 0000-0003-1400-7580

Uzm. Dr. Veysel DOĞAN

Alanya Eğitim Araştırma Hastanesi, Ruh Sağlığı
ve Hastalıkları Kliniği
ORCID iD: 0000 0002 8628 2760

Uzm. Dr. Kübra DURAN

Osmancık Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-94231357

Uzm. Dr. Esengül EKİCİ

Memorial Ankara Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-5227-798X

Öğr. Gör. Ali ERDOĞAN

Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı
ve Hastalıkları AD.
ORCID ID: 0000-0003-0329-6778

Uzm. Dr. Gamze ZENGİN İSPİR

Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
AMATEM Kliniği
ORCID ID: 0000-0003-3936-6619

Uzm. Dr. Burcu BAKAR KAHRAMAN

İstanbul Sultan II. Abdülhamid Han Eğitim ve
Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-5386-8319

Uzm. Dr. Sercan KARABULUT

Antalya Atatürk Devlet Hastanesi,
AMATEM Kliniği
ORCID ID: 0000-0003-0122-229X

Uzm. Dr. Hüseyin KARA

Serbest Hekim
ORCID ID: 0000-0002-6938-2364

Dr. Öğr. Üyesi Kadir KARAKUŞ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp
Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD.
ORCID iD: 0000-0001-6354-0969

Uzm. Dr. Kübra SEZER KATAR

İslahiye Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0001-7184-7960

Uzm. Dr. Hatice KAYA

Sultanbeyli Devlet Hastanesi, Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları Kliniği
ORCID ID: 0000-0003-3281-5135

Uzm. Dr. İsmail KOÇ

Kartal Dr. Lütfü Kırdar Şehir Hastanesi, Ruh
Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-4713-6680

Uzm. Dr. Başak TÜZÜN MUTLUER

Nev Sağlık Grubu FSM, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-3001-5903

Uzm. Dr. Orçun ORTAKÖYLÜ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dışkapı Yıldırım
Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-3846-0585

Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim ÖZTÜRK

SANKO Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı
ve Hastalıkları AD.
ORCID ID: 0000-0002-2802-1343

Uzm. Dr. Mehmet ÖZTÜRK

Kızılcahamam Devlet Hastanesi
ORCID ID: 0000-0001-6383-4457

Uzm. Dr. Ferhat SARI

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, İnanet
Topçuoğlu Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-4721-6656

Uzm. Dr. Tarık SAĞLAM

Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-2654-479X

Arş. Gör. Dr. Eda SELÇUK

Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi
Biyokimya AD.
ORCID ID: 0000-0002-0187-5963

Uzm. Dr. Mahmut SELÇUK

Balıkesir Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-1021-4577

Uzm. Dr. Ali Baran TANRIKULU

Elazığ Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi,
Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-3484-1516

Uzm. Dr. Özgecan TUNA

Serbest Hekim
ORCID ID: 0000-0002-5807-1536

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk UYGUR

Atatürk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı
ve Hastalıkları AD.
ORCID ID: 0000-0003-2376-5113

Uzm. Dr. Zehra GÜNAY YAĞCI

Bilecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri
Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-5104-296X

Uzm. Dr. Nafiye Selcan YILDIRIM

Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği
ORCID ID: 0000-0002-8114-3657

Uzm. Dr. Emrah YILDIZ

Serbest Hekim
ORCID ID: 0000-0002-1478-7823

Uzm. Dr. Mustafa Çağrı YILDIZ

Nevşehir Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0003-4737-1047

Arş. Gör. Dr. Mustafa Yasin YILMAZ

Konya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Beyhekim
Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Kliniği
ORCID ID: 0000-0001-6176-6753

Uzm. Dr. Sehure Azra YILMAZ

Konya Şehir Hastanesi, Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları Kliniği
ORCID ID: 0000-0001-8761-0407